

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 222
van **ORRY VAN DE WAUWER**
datum: 23 januari 2019

aan **PHILIPPE MUYTERS**
VLAAMS MINISTER VAN WERK, ECONOMIE, INNOVATIE EN SPORT

Gezond en verantwoord sporten - Bescherming tegen overmatig sporten

Sporten en bewegen is een belangrijk element voor een gezond leven. Maar er bestaat ook het gevaar op te veel sporten. Soms is het belangrijk om een omgeving te creëren waarin mensen niet alleen aangemoedigd worden, maar ook worden afgeremd. In sportclubs wordt een dergelijke omgeving gecreëerd.

Maar er zijn andere sporten die minder in clubverband worden beoefend, en meer op losse schaal. Ik denk hierbij specifiek aan fitnesscentra, die steeds populairder worden in Vlaanderen, waar minder sociale controle bestaat doordat leden zich niet moeten houden tot één filiaal van de keten. Dit kan een gevaarlijke omgeving zijn voor sporters met gezondheids- of gewichtsproblemen. Ondergewicht is hierbij mogelijk nog steeds een taboe, ondanks het feit dat mensen met anorexia het sporten vaak op een zeer ongezonde manier beoefenen.

Graag vraag ik aan de minister op welke manier ook door Vlaanderen aandacht besteed wordt aan de bescherming van mensen die mogelijk te veel sporten.

1. Op welke manier wordt aandacht aan deze problematiek geschonken in het decreet Gezond en Ethisch Sporten?
2. Welke wettelijke verplichtingen hebben sportclubs ter bescherming van hun leden tegen een teveel aan sport?
3. Bestaat er op dit moment een gedragscode/handleiding/instructie/... hoe sportclubs zich moeten gedragen ten opzichte van mensen die op een destructieve manier aan sport doen? Kunnen sportclubs hiervoor aan de alarmbel trekken bij de sportfederaties?
4. Op welke manier kunnen fitnesscentra ook een beroep doen op dergelijke gedragscode of instructies? Zij hebben immers een veel lossere band met hun leden, die ook makkelijker bij andere fitnesscentra terecht kunnen als er pogingen worden gedaan om in te grijpen.
5. Welke middelen hebben sportclubs of fitnesscentra om een persoon die op een ongezonde manier aan sport doet, tegen zichzelf te beschermen? Kunnen zij hulp invoeren van een arts via de sportfederatie of via een vertrouwelijk kanaal hun zorgen kenbaar maken aan de familie van de sporter in kwestie?

ANTWOORD

op vraag nr. 222 van 23 januari 2019

van **ORRY VAN DE WAUWER**

1. U uit uw bezorgdheid over het gevaar van te veel sporten. Ik wil er graag eerst op wijzen dat het probleem van te weinig sporten en bewegen en de nadelen hiervan voor de gezondheid veel groter en meer veralgemeend is dan het probleem van overmatig sporten.

Ik erken echter ook het gevaar van te veel of van foutief sporten. Het decreet inzake gezond en ethisch sporten biedt een kader om bescherming te voorzien tegen de omstandigheden en toestanden die negatief inwerken op de fysieke of psychische integriteit van de sporter. Binnen dit kader worden verantwoordelijkheden toegekend aan de sportorganisaties waarbij zij gehouden zijn om maatregelen te nemen om het gezond sporten te bevorderen. Het begrip sportorganisatie binnen het decreet inzake gezond en ethisch sporten omvat de organisaties die sport aanbieden of organiseren. Dus ook fitnesscentra worden met dit decreet gevat.

De rol die het decreet aan de sportorganisaties oplegt, ontslaat de sporter zelf niet van zijn verantwoordelijkheid om een aangepaste manier te sporten binnen zijn of haar fysieke mogelijkheden of beperkingen.

In sportclubs en in fitnesscentra kunnen sporters met vragen over bijvoorbeeld trainingsmethoden en letselpreventie terecht bij trainers, coaches en begeleiders. Daarnaast bevat de website www.gezondsporten.be heel veel informatie om alle sporters te informeren. Op de website www.sport.vlaanderen vinden sporters de weg naar sportclubs of ook personal coaches in hun buurt.

2. Specifieke wettelijke verplichtingen zijn er niet. Het eerste lid van artikel 6 van het decreet van 20 december 2013 inzake gezond en ethisch sporten bepaalt in het algemeen dat elke sportorganisatie het gezond sporten, rekening houdend met de aard en de context van de sportbeoefening, onder meer door de omstandigheden en toestanden die negatief inwerken op de fysieke of psychische integriteit van de sporter daadwerkelijk te voorkomen en te bestrijden door doelmatige initiatieven en gepaste maatregelen, bevordert. Sportclubs hebben een algemene zorgvuldigheidsplicht en moeten in dat kader verantwoord omgaan met het organiseren van sportactiviteiten.

3. Op basis van artikel 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 4 april 2014 houdende de uitvoering van het decreet van 20 december 2013 inzake gezond en ethisch sporten zijn sportorganisaties verplicht om een beleid te voeren met minstens volgende elementen:

- een keuze te maken over het al dan niet aanbevelen of opleggen van een sportmedische geschiktheidsonderzoek;
- een keuze te maken over het al dan niet toepassen van leeftijdsgrenzen;
- een analyse te maken over de sport specifieke risico's die zich kunnen voordoen alsook de maatregelen en initiatieven ter voorkoming en bestrijding ervan;
- voorzien van continue doorstroming van informatie erover bij haar leden;
- ervoor zorgen om schriftelijk of digitaal te kunnen rapporteren over deze elementen.

De sportfederaties verwerken deze elementen vaak in hun huishoudelijk reglement of wedstrijdreglement (bvb minimum leeftijd om aan wedstrijden deel te nemen, verplicht sportmedisch geschiktheidsonderzoek vanaf bepaalde leeftijd of trainingsintensiteit, beperken van het aantal wedstrijden per jaar, ...). Sportfederaties

dienen hun clubs hierin te ondersteunen zodat sportclubs steeds een aanspreekpunt hebben binnen hun federatie.

Daarnaast investeren we in Vlaanderen maximaal in het opleiden en inzetten van gediplomeerde trainers in de sportclubs. Binnen de opleidingen en bijscholingen voor trainers gaat er aandacht naar veilige en gezonde sportbeoefening. Op de laatste editie van de Dag van de Trainer, het tweejaarlijks groot bijscholingsmoment voor trainers, was er bijvoorbeeld aandacht voor gewichtsbeheersing en eetstoornissen in de sport. Over de aanpak van overmatig sporten, meestal gezien in samenhang met foutieve eetgewoonten, heeft Sport Vlaanderen een project uitgewerkt samen met de vzw Eetexpert, de KU Leuven en UGent. De informatie is voor iedereen beschikbaar op de website van Sport.Vlaanderen (<https://www.sport.vlaanderen/slim-sporten/voeding/eetproblemen-in-de-sport/>). Niet alleen sporters vinden er de weg naar professionele hulpverlening, ook voor trainers en ouders staan er adviezen voor de preventie en aanpak van het probleem.

4. Fitnesscentra zijn ook gevat onder het decreet van 20 december 2013 inzake gezond en ethisch sporten en moeten dus ook voldoen aan de bepalingen zoals hierboven in antwoord op deelvraag 3 toegelicht. De fitnesssector heeft zich hiervoor georganiseerd. Fitness.be is een erkende beroepsvereniging die in haar statuten bepaalt dat haar leden in hoofdzaak behoud en verbetering van de gezondheid moeten vooropstellen. De beroepsvereniging werkt nauw samen met De FitnessOrganisatie, de Vlaamse organisatie voor beleidsondersteuning en praktijkontwikkeling in de fitnesssector die erkend is binnen het decreet inzake gezond en ethisch sporten. Samen voeren ze o.a. een competentiebeleid met aandacht voor kwaliteitsvolle begeleiding. In hoofdzaak wordt gewerkt aan activering van het inactieve deel van de bevolking, maar ook voor de aangehaalde problematiek is er bijzondere aandacht.

O.a. volgende initiatieven werden hiervoor reeds genomen:

- foutieve eetgewoontes gekoppeld aan fitnessbeoefening worden mee opgenomen in de standaard opleidingen en het bijscholingsaanbod;
- bij het uitschrijven van de beroepskwalificatiedossiers is dit mee opgenomen in de noodzakelijke kennis en vaardigheden;
- tijdens intakegesprekken en standaard testprotocollen worden PAR-Q testen afgenomen (Physical Activity Readiness Questionnaire) om te peilen naar mogelijke risico's voor de klant en doorverwijzing naar huisarts, therapeut, medisch en paramedische begeleider;
- potentieel gevaarlijke oefeningen, inclusief gevaren van intensiteit, worden mee opgenomen in het opleidings- en bijscholingsaanbod;
- deze domeinen werden samen met aandachtspunten binnen de welzijnswet ook opgenomen in een recente publicatie van de Safe Fit reeks voor de sector: Risktrainer voor de fitness;
- De FitnessOrganisatie startte dit jaar met een preventiecampagne tegen het gebruik van Kracht en Uiterlijk Stimulerende middelen, de campagne 'Liever een echt KUSje, dan KUS middelen' (www.lievereenkusje.be). Hierbij wordt, met bijzondere aandacht voor het gebruik van 'uiterlijk beïnvloedende middelen' verder gekeken dan het afraden van prestatie bevorderende middelen. Het gebruik van krachtstimulerende producten en afslankmiddelen wordt afgeraden via een gerichte campagne naar fitnessbeoefenaars (in de clubs) en jongeren (via workshops in scholen). Deze workshops worden uitgebreid met modules omtrent blessurepreventie en gezonde voeding.

Fitnesscentra kunnen ook een gebruik maken van het project van Sport Vlaanderen en Eetexpert, vermeld in het antwoord op deelvraag 3. Ik ben ervan overtuigd dat fitnessclubs met kwaliteitsvolle begeleiding eerder een veilige omgeving creëren voor sporters met gezondheids- en gewichtsproblemen dan omgekeerd. De toenemende tendens naar meer coaching door fitnessbegeleiders en persoonlijke begeleiding via personal trainers is hierin veelbelovend. Het feit dat zelfs low budget ketens steeds meer een aanbod van personal training voorzien bevestigt deze positieve tendens.

5. Op basis van de vertrouwensrelatie die vaak bestaat tussen een sporter en zijn trainer of coach, is de trainer of coach in veel gevallen degene die de sporter hier rechtsreeks over aanspreekt, of dit meldt aan de arts of aan iemand uit de omgeving van de sporter. Sportclubs of fitnesscentra die hiervoor ondersteuning wensen van professionele hulpverleners, kunnen zich wenden tot Eetexpert. Zij beschikken over een lijst van diëtisten, psychologen, en kinesitherapeuten/bewegingsdeskundigen per regio.